

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om advokater och 6 § lagen om statliga rättshjälpsbyråer

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 april 2004 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om advokater och 6 § lagen om statliga rättshjälpsbyråer (RP 54/2004 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Heikki Liljeroos, justitieministeriet
- biträdande justitiekansler Jaakko Jonkka, justitiekanslersämbetet
- advokat Jussi Perho, Finlands Advokatförbund
- ordförande Arsi Rantanen, Julkiset Oikeusavustajat ry
- professor Juha Lappalainen.

Dessutom har lagman Kauko Huttunen lämnat ett skriftligt utlåtande.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att behandlingen av disciplinära ärenden och arvodestvister som gäller advokater ska ses över. Disciplinnämnden ska bli en tillsynsnämnd och behandlingen av klagomål koncentreras till den. Tillsynsnämnden ska bestå av nio medlemmar. Ordföranden och fem medlemmar ska vara advokater som väljs av Advokatförbundets delegation. I tillsynsnämnden ska också ingå tre medlemmar som inte hör till advokatkåren i stället för nuvarande två.

Offentlig varning ska slopas bland de disciplinära påföljderna och i stället ska det föreskrivas om en möjlighet att fastställa en påföljdsavgift som kan vara minst 500 och högst 15 000 euro.

Ett tillsynsförfarande kan initieras av advokatens klient, klientens motpart eller någon annan person som berörs av det ärende som advokaten sköter. Finlands Advokatförbunds styrelse kan

initiera ett tillsynsförfarande i nämnden utifrån det som kommit fram vid tillsynsverksamheten. Också justitiekanslern i statsrådet ska precis som nu kunna initiera ett tillsynsförfarande.

Arvodestvister ska behandlas i en sektion i nämnden där ordföranden är en medlem som inte hör till advokatkåren. En rekommendation ska ges om vad som är ett skäligt arvode.

Advokatföreningen ska vara skyldig att föra en särskild offentlig dagbok över tillsynsärenden och arvodestvister. Ett offentligt referat ska sammanställas av avgörandet i ett tillsynsärende och rekommendationen som gäller ett arvode.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft efter en lämplig övergångstid efter att den har antagits och blivit stadfast för att stadgarna för Finlands Advokatförbund ska kunna ändras innan den träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Motivering**Principiella synpunkter*

Ett självständigt advokatväsende är en del av ett utvecklat rättsskyddssystem. Det är viktigt att människor med rättsliga problem kan vända sig till en juridisk expert som allmänt anses oavhängig och som därmed kan representera sin klient på ett trovärdigt sätt också när denne väcker talan mot det allmänna. Men för att advokatkåren ska vara en fungerande del av rättsskyddssystemet krävs det att allmänheten kan lita framför allt på att den yrkesmässigt och yrkesetiskt håller en hög nivå. Med hänsyn till advokatkårens oberoende karaktär är det framför allt den själv som ska se till att bibehålla denna nivå.

Därmed är det också rent generellt en mycket viktig fråga hur advokatkåren effektivt ska ordna med sin interna kontroll. Enligt det första lagförslaget i propositionen ska tillsynen över advokaterna koncentreras till advokatföreningen, dvs. Finlands Advokatförbund, som för sitt arbete i regel är uppdelad i sektioner. Förslagen innebär en klar förbättring i den nuvarande situationen, anser utskottet.

För att syftet med tillsynen ska uppnås måste verksamheten vara trovärdig i allmänhetens ögon. Ur denna synvinkel är de reformer i propositionen särskilt viktiga som ökar insynen i tillsynsverksamheten. Men i advokatverksamhet skapar offentlighet alltid en viss spänning i relation till advokatens skyldighet att hemlighålla enskilda hemligheter eller familjehemligheter eller affärs- eller yrkeshemligheter som klienten yppat för advokaten. Som lagutskottet ser det har regeringens metod att differentiera offentlighetens olika dimensioner ändå på ett mycket lyckat sätt sammanjämkat advokatens sekretessskyldighet och de offentlighetskrav som ett bibehålllet allmänt förtroende för advokatkåren kräver.

För att tillsynen över advokaterna ska vara trovärdig krävs det också att det inte enbart är advokaterna själva som står för den utan att också utomstående parter är med. Följaktligen föreslår regeringen att fler personer som inte hör till

advokatkåren ska delta i tillsynen och att tillsynen inte minst i arvodestvister ska få större tyngd. För att advokatkåren ska kunna bibehålla sin oberoende ställning får valet av dessa utomstående personer inte i allt för hög grad vara beroende av statliga aktörer.

Med hänvisning till propositionens motivering och annan utredning anser utskottet att propositionen behövs och är angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Behovet av en översyn av lagen om advokater

Utskottet noterar att lagen om advokater (496/1958) genom den nu föreslagna ändringen får nio nya paragrafer. Om inte förr så åtminstone nu blir lagen oenhetlig och i viss mån också osystematisk genom dessa tillägg. Utskottet anser att det vore på sin plats med en totalrevidering av lagen om advokater. I det sammanhanget kunde man bl.a. också överväga om nationalitetskravet som föreskrivits som ett villkor för godkännande som advokat längre behövs.

*Detaljmotivering***1. Lag om ändring av lagen om advokater**

2 §. Utskottet föreslår en terminologisk justering i paragrafens 2 mom. Den påverkar inte den svenska texten.

I 3 mom. föreskrivs om hur advokatföreningens stadgar fastställs. Det handlar inte om att utfärda rättsliga regler utan snarare om att fatta förvaltningsbeslut (jfr också GrUU 17/2002 rd och GrUU 15/2002 rd). Men på grund av sin betydelse bör de fastställda stadgarna lämpligen publiceras i Finlands författningssamling. Utskottet föreslår en sådan ändring i momentet.

6 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om den tillsyn som advokatföreningens styrelse ska utöva över advokaterna och om sekretessskyldigheten i sammanhanget. Enligt momentets sista mening

får en styrelsemedlem och den som genomför en inspektion inte olovligen röja sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om i samband med tillsynen. Förbudet mot att röja uppgifter "olovligen" kan ge den missvisande uppfattningen att styrelsemedlemmarna och de som genomför en inspektion skulle ha möjlighet att bestämma om de uppgifter de har i sin besittning. Tystnadsplikten grundar sig på 5 c § i lagen om advokater (s. 22/II) och därför föreslår utskottet att uttrycket ersätts med "obehörigen", som bättre täcker in också den i lagen föreskrivna tystnadsplikten.

I 2 mom. föreskrivs att advokatföreningen vid avgörandet av ärenden som gäller medlemskap i advokatföreningen handlar under domaransvar. Genom den föreslagna lagändringen koncentreras alla disciplinärenden till tillsynsnämnden för att behandlas och avgöras som tillsynsärenden. Det betyder att styrelsemedlemmarna inte längre har uppgifter som kräver att de handlar under domaransvar. Avgörande av ärenden som gäller medlemskap i advokatföreningen kan med hänsyn till föreningens verksamhet i dess helhet betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen och därför är det fortfarande skäl att föreskriva att styrelsemedlemmarna handlar under tjänsteansvar när de behandlar ärenden som gäller medlemskap (se t.ex. GrUU 11/2004 rd). Utskottet föreslår en sådan ändring i momentet.

Enligt paragrafens gällande 3 mom. är justitiekanslern berättigad att hos advokatföreningens styrelse påkalla åtgärder mot advokat, om han finner, att denne försummar sina skyldigheter eller inte är behörig att vara advokat. Där föreskrivs också att justitiekanslern har rätt att få tillgång till uppgifter och utredningar i sådana frågor. I och med att alla disciplinärenden hänskjuts till tillsynsnämnden leder justitiekanslerns initiativ till att ett tillsynsärende väcks. Om detta föreskrivs i sin tur i 6 c § i propositionen. Utskottet föreslår därför utöver ändringarna i 1 och 2 mom. i propositionen att 3 mom. ändras för att den nu föreslagna ändringen i behandlingsordningen ska framgå. Det betyder att också lagförslagets ingress måste ses över.

6 a—6 j §. Av lagtekniska skäl föreslår utskottet att de nya paragraferna om tillsynsnämnden och behandlingen av ärenden i nämnden placeras först efter 7 §. I så fall måste gällande 6 a § samtidigt upphävas. På grund av detta måste lagförslagets ingress ses över.

7 §. I paragrafen i propositionen föreskrivs om disciplinära påföljder för advokater och om villkoren för att bestämma disciplinära påföljder.

Utskottet föreslår att en grundläggande bestämmelse om advokatföreningens tillsynsnämnd och dess uppgifter tas in som 1 mom. Den ingår nu som 6 a § 1 mom. i propositionen.

Utskottet föreslår en justering i lydelsen i 2 mom. (1 mom. i RP).

I paragrafens 4 mom. (3 mom. i RP) föreskrivs om de påföljder som kan tillämpas om en advokat handlar i strid med god advokatsed på något annat sätt än vad som avses i 3 mom. (2 mom. i RP). Påföljderna kan vara strängare om en advokat upprepade gånger gör sig skyldig till ett klandervärt förfarande eller om det annars finns försvårande omständigheter. Utskottet föreslår på det sätt som framgår nedan att 4 mom. i propositionen slås ihop med detta moment och därför måste hänvisningsbestämmelsen i momentet för klarhetens skull ses över.

I paragrafens 4 mom. i propositionen föreskrivs om situationer där en advokat har begått en gärning som är ägnad att minska aktningen för advokatkåren. Enligt bestämmelsen förfar man i så fall på det sätt som föreskrivs i 3 mom. På grund av saksambandet mellan bestämmelserna föreslår utskottet att 3 och 4 mom. i propositionen slås ihop.

7 a § (6 a § i RP). Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om förfarandet med att välja och utnämna medlemmar i advokatföreningens tillsynsnämnd. Statsrådet ska på framställning av justitieministeriet utnämna de medlemmar som inte hör till advokatkåren. Innan framställning görs ska justitieministeriet begära utlåtande om de föreslagna personerna av advokatföreningen. I begäran om utlåtande ska dubbelt så många kandidater till medlemmar och de-

ras suppleanter ställas upp som det antal medlemmar som ska väljas.

Advokatväsendets oavhängighet av staten kräver att regeringen inte ges en alltför dominerande roll i utnämningen av medlemmar i tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren. Av propositionens motivering (s. 24/I—II) framgår att meningen är att lägga särskild vikt vid advokatföreningens utlåtande om de föreslagna personernas lämplighet som medlemmar i nämnden eller deras suppleanter och att en person inte ska utnämnas till medlem i nämnden i strid med advokatföreningens åsikt. Lagutskottet anser att denna *vetorätt* som advokatföreningen mer eller mindre har vid kandidatuppställningen på ett lämpligt sätt visar att det uttryckligen handlar om advokatföreningens egen yrkesetiska tillsyn. Men saken är principiellt så pass viktig att den inte bara kan tas upp i motiveringen utan att det uttryckligen måste föreskrivas om den. Lagutskottet föreslår en ändring i detta syfte i paragrafen.

Av lagsystematiska skäl föreslår utskottet vidare att det föreskrivs om behörighetsvillkoren för medlemmar i tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren redan i paragrafens 1 mom.

I 3 mom. föreskrivs om tystnadsplikt för medlemmarna i tillsynsnämnden. Lagutskottet föreslår motsvarande ändring i paragrafen som ovan i 6 § 1 mom. Samtidigt föreslår det att det i paragrafen explicit ska nämnas att tystnadsplikten grundar sig på lag.

Vidare har lagutskottet komprimerat och förenklat en del uttryck i paragrafen.

Utskottet noterar att användningen av benämningen tillsynsnämnd inte är helt enhetlig i lagförslaget. Ställvis (t.ex. 6 j och 7 § i RP) skrivs namnet ut i sin helhet, men för det mesta sägs bara "nämnden" i författningstexten. Utskottet anser att det vore klarast att alltid använda hela namnet tillsynsnämnd och har därför samordnat språkdräkten i paragraferna på denna punkt.

7 b § (6 b § i RP). I paragrafen föreskrivs om tillsynsnämndens verksamhetsformer, beslutförhet och omröstningsförfarande. Vid meningskiljaktigheter iakttas enligt 3 mom. samma för-

farande vid avgörandet som vid en kollegial domstol. Av motiveringen (s. 25/I—II) framgår det att när disciplinära påföljder bestäms är meningen att i tillämpliga delar iakttas samma bestämmelser om omröstning som gäller rättegång i brottmål. Bestämmelserna ingår i 10 kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997). Samma omröstningsregler behöver däremot inte tillämpas i arvdestvister eller när man avgör frågor som har med tillsynsnämndens arbete att göra. För att bestämmelsens syfte ska uppnås föreslår lagutskottet en hänvisning till lagen om rättegång i brottmål i 3 mom.

7 c § (6 c § i RP). I paragrafen föreskrivs hur ett tillsynsärende blir anhängigt, hur det tas till behandling och hur en brist i ett klagomål avhjälps.

Om ett klagomål är bristfälligt ska klaganden enligt 2 mom. uppmanas att avhjälpa bristen inom utsatt tid, vid äventyr att klagomålet inte förs till nämnden. Utskottet anser att det finns en lucka i bestämmelsen såtillvida att där inte krävs att den klagande ska underrättas om hur klagomålet ska kompletteras. Utskottet föreslår att momentet kompletteras med en sådan bestämmelse.

Som momentet uttrycker det förs ett bristfälligt klagomål "inte ... till nämnden". Utskottet anser att tillsynsnämnden själv bör fatta beslut om klagomålet är så bristfälligt att det inte kan prövas. Utskottet föreslår att momentet ändras i enlighet med detta.

Enligt 3 mom. är det möjligt att lämna ärenden utan prövning om de är äldre än fem år gamla. I momentet används termerna "sak" och "ärende", som med hänsyn till paragrafens 1 mom. omfattar inte bara klagomål utan också t.ex. anmälningar från justitiekanslern till advokatföreningen. Enligt 4 § 1 mom. i lagen om justitiekanslern i statsrådet (193/2000) kan justitiekanslern av särskilda skäl undersöka ett ärende som är mer än fem år gammalt. Enligt utskottets mening är det inte lämpligt att en anmälan från justitiekanslern i ett sådant fall kan lämnas utan prövning genom beslut av tillsynsnämnden. Utskottet föreslår att momentet ses över så att det bara gäller klagomål.

7 d § (6 d § i RP). I paragrafen ingår bestämmelser om behandlingen av tillsynsärenden i tillsynsnämnden. Utskottet föreslår att uppdelningen av bestämmelserna i moment ses över på det sätt som anges nedan.

I 1 mom. föreskrivs om uppdelningen av ärenden mellan plenum och sektioner. Utskottet föreslår att alla bestämmelser om denna fråga koncentreras till detta moment. Vidare har utskottet gjort vissa språkliga justeringar i momentet.

Utskottet föreslår att bestämmelser om förfarandet tas in i 2 mom. med vissa justeringar i formuleringen.

I 3 mom. ingår bestämmelser om behandlingen av ärenden i tillsynsnämnden, bl.a. om hörande, som är helt centralt med tanke på advokatens rättssäkerhet. Enligt bestämmelsen ska advokatens bemötande inför tillsynsnämnden med anledning av ett klander också delges klaganden. Av motiveringen framgår att delgivningen uttryckligen avser att ge klaganden ett tillfälle att bli hörd med anledning av advokatens bemötande. Utskottet föreslår att momentet preciseras i överensstämmelse med detta syfte.

7 e § (6 e § i RP). I paragrafen ingår bestämmelser om behandlingen av arvodestvister i tillsynsnämnden.

Utskottet föreslår att 1 mom. kompletteras med en liknande bestämmelse om komplettering av en ansökan som föreslås i fråga om behandlingen av tillsynsärenden i 7 d §.

I 2 och 3 mom. enligt propositionen föreskrivs om parter och förfarandet för behandling i sektioner. Utskottet föreslår att 2 mom. enligt propositionen stryks och att bestämmelser om parter och hörande av dem koncentreras till ett nytt 2 mom. Bestämmelser om skriftligt förfarande och muntligt förfarande blir därmed kvar i nya 3 mom.

I 4 och 5 mom. enligt propositionen föreskrivs om rekommendation och preskription av ett ärende. I 5 mom. finns en specialbestämmelse om preskription som motiveras med behovet av en särskild preskriptionstid i 18 kap. 9 § handelsbalken (s. 27/II). Men bestämmelsen i handelsbalken har upphävts samtidigt som lagen om

preskription av skulder (728/2003) stiftades. Lagen trädde i kraft i början av 2004. Utskottet har den uppfattningen att en allmän preskriptionstid om tre år och bestämmelser om avbrytande av preskriptionen enligt lagen kan tillämpas på ärenden som gäller advokatarvoden. Därför vill utskottet stryka specialbestämmelsen i 5 mom. enligt propositionen. Det betyder att 6 mom. i propositionen blir 5 mom.

7 g § (6 g § i RP). I paragrafen föreskrivs vilka omständigheter som ska nämnas i ett avgörande i ett tillsynsärende och i en arvodestvist.

I 2 mom. finns en bestämmelse om avgörandet i en arvodestvist som förpliktar att ge sökanden nödvändiga anvisningar om hur han ska gå till väga om han vill föra arvodestvisten till domstol. Begreppet "avgörande" används i 1 mom. som ett överbegrepp för ett beslut i ett tillsynsärende och en rekommendation i en arvodestvist och därför föreslår utskottet en terminologisk ändring i momentet. Dessutom har utskottet justerat formuleringen i momentet.

7 i (6 i § i RP). I paragrafen föreskrivs om vad som skall ingå i ett offentligt referat.

Enligt 6 punkten ska det i referatet vid omröstning också anges det slutresultat som de medlemmar som varit av avvikande mening har understött. Uttrycket skiljer sig från det som används i 7 g § 1 mom. 7 punkten (6 g § i RP), eftersom medlemmarnas "avvikande meningar" enligt den sistnämnda paragrafen ska anges i avgörandet. Utskottet anser att inte bara det slutresultat som de medlemmar som har varit av avvikande mening har understött utan också deras motiv lämpligen bör framgå i en arvodestvist. Därför vill utskottet ändra punkten.

Enligt motiveringen (s. 30/II) är advokatföreningen skyldig att bevara referatet så länge som uppgiften om avgörandet finns antecknad i den offentliga dagbok som avses i 7 h § (6 h § i RP). Utskottet anser att det behövs en explicit bestämmelse om denna skyldighet att bevara referatet. Utskottet föreslår därför ett nytt 2 mom. om detta i paragrafen.

Begreppet "avgörande" används som överbegrepp i 7 h § för ett beslut i ett tillsynsärende och en rekommendation i en arvodestvist och därför föreslår utskottet att första meningen i paragrafens 1 mom. ändras i enlighet med denna terminologi.

7 j § (6 j § i RP). För konsekvensens skull har utskottet justerat formuleringen i paragrafens 1 mom.

9 §. Utskottet har justerat den finskspråkiga utformningen av paragrafens 6 mom. så att den motsvarar motiveringen. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

I kraftträdandebestämmelsen. I bestämmelsens 3 mom. föreskrivs om mandattiden för de medlemmar av tillsynsnämnden som står utanför advokat kåren när de väljs för första gången. Enligt Advokatförbundets stadgar väljer förbundets delegation vid sitt vårmöte nya medlemmar till disciplinnämnden i ställe för dem som står i tur att avgå. I juni 2004 väljs två medlemmar utanför advokat kåren och suppleanter för dem. Av dessa har den ena en mandatperiod på tre år och den andra en mandatperiod på två år. Utskottet föreslår därför att när lagen har trätt i kraft väljs den tredje icke-advokatmedlemmen och dennes suppleant med avvikelse från 7 a § 1 mom. för en mandatperiod på endast ett år. Detta innebär att

en av icke-advokatmedlemmarna årligen står i tur att avgå.

2. Lag om ändring av 6 § lagen om statliga rättshjälpsbyråer

6 §. Paragrafens 2 mom. har en hänvisning till lagen om advokater. Enligt bestämmelsen står de offentliga rättsbiträdena under advokatföreningens tillsyn så som bestäms i lagen om advokater. Eftersom utskottet har föreslagit att paragrafernas inbördes ordningsföljd ska ändras krävs det en lagteknisk justering av hänvisningen.

I motiven till 10 § i lagen om advokater (s. 34/I) påpekas det att beträffande tillsynsförfarandet har de offentliga rättsbiträdena haft samma ställning som privata advokater, oberoende av om de har varit medlemmar av advokatföreningen eller inte. Lagutskottet anser att bl.a. rättssäkerhetsskäl talar för att uttryckliga bestämmelser om rätten att överklaga tas in i lag. Utskottet föreslår därför att momentet kompletteras på denna punkt.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår lagutskottet

att lagförslag 1 och 2 godkänns enligt följande:

1.

Lag

om ändring av lagen om advokater

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 12 december 1958 om advokater (496/1958) 6 a § sådan den lyder i lagarna 197/1992 och 1249/1999,

ändras (utesl.) 2, 6, 7, 9 och 10 §,

av dem 2, (utesl.) och 10 § sådana de lyder i lagarna 197/1992 och 1249/1999, 7 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lagar samt 9 § sådan den lyder i lag 458/1999 och i nämnda lag 1249/1999, samt

fogas till lagen nya 7a—7j § som följer:

2 §

(1 och 2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag i 2 mom. påverkar inte den svenska texten.)

Advokatföreningens stadgar och ändringar i dem, fastställs genom *beslut* av justitieministeriet och publiceras i *Finlands författningssamling* efter att de godkänts på det sätt som föreskrivs i föreningens stadgar.

6 §

Advokatföreningens styrelse skall se till att advokaterna när de uppträder inför domstol eller någon annan myndighet samt även i sin övriga verksamhet uppfyller sina förpliktelser. En advokat är skyldig att lämna styrelsen de uppgifter som behövs för denna tillsyn. En advokat skall även tillåta en person som har förordnats av styrelsen att göra inspektioner i hans eller hennes byrå, när styrelsen finner att det är nödvändigt för tillsynen, och härvid visa de handlingar som skall granskas vid inspektionen. En styrelsemedlem och den som genomför en inspektion får inte *obehörigen* röja sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om i samband med tillsynen.

Vid avgörandet av ärenden som gäller medlemskap i advokatföreningen handlar styrelsemedlemmarna under *tjänsteansvar*.

Justitiekanslern har rätt att anhängiggöra ett sådant tillsynsärende som avses i 7 c § om han anser att en advokat inte uppfyller sina förpliktelser. Justitiekanslern har likaså rätt att yrka att advokatföreningens styrelse vidtar åtgärder mot en advokat om denne enligt justitiekanslern inte är behörig att vara dvokat. Advokatföreningens styrelse och en advokat är skyldiga att till justitiekanslern lämna de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på honom. (Nytt 3 mom.)

6 a—6 j §
(Utesl.)

7 §

Advokatföreningens tillsynsnämnd (tillsynsnämnden) handlägger och avgör sådana tillsynsärenden som avses i 7 c § och ger rekommendationer i sådana arvodestvister mellan en advokat och dennes klient som avses i 7 e §. (Nytt 1 mom.)

Om en advokat till följd av omständigheter som framkommit vid behandlingen av ett tillsynsärende konstateras ha handlat i strid med 5 § 1 mom. skall tillsynsnämnden bestämma en *disciplinär påföljd* för advokaten. Påföljderna är uteslutning ur advokatföreningen, påförande av en påföljdsavgift, varning och anmärkning.

(3 mom. som 2 mom. i RP)

Handlar en advokat annars i strid med god advokatsed, skall advokaten tilldelas en varning eller en anmärkning. Om en advokat upprepade gånger gör sig skyldig till ett sådant förfarande som avses i *detta moment* eller i 3 mom. eller om det annars finns försvårande omständigheter, kan advokaten uteslutas ur advokatföreningen eller åläggas att betala en påföljdsavgift. *Detta moment tillämpas också om en advokat begår en gärning som är ägnad att minska aktningen för advokatkåren.*

(4 mom. i RP utesl.)

(5—7 mom. som i RP)

7 a (6 a) §

(1 mom. utesl.)

Tillsynsnämnden består av en ordförande samt åtta andra medlemmar och en personlig suppleant för var och en av de sistnämnda. Ordföranden samt fem av de övriga medlemmarna och deras suppleanter skall vara advokater. Tre av medlemmarna och deras suppleanter *skall vara personer som inte hör till advokatkåren men som har* avlagt juris kandidatexamen och är förtrogna med advokatverksamhet och dessutom med domaruppgifter eller utbildning och forskning i juridik vid universitet. Mandattiden för tillsynsnämndens medlemmar och suppleanter är tre år.

Advokatföreningens delegation väljer tillsynsnämndens ordförande samt de medlemmar som tillhör advokatkåren och en suppleant för

var och en av *dem*. Statsrådet utnämner på framtällning av justitieministeriet *och efter att ministeriet fått ett tillstyrkande utlåtande från advokatföreningen om de föreslagna personernas behörighet för uppdraget* de tre medlemmar i tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren samt deras personliga suppleanter. I begäran om utlåtande skall ställas upp dubbelt så många kandidater (*utesl.*) som det antal medlemmar som skall väljas. (*Utesl.*)

Tillsynsnämndens medlemmar handlar under domaransvar, och de får inte *obehörigen* röja i lag sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om vid (*utesl.*) behandlingen av ett tillsynsärende eller en arvdestvist.

7 b (6 b) §

Tillsynsnämnden kan vara uppdelad på tre sektioner. Tillsynsnämnden bestämmer sektionernas sammansättning så att varje sektion som medlemmar har två advokater och en person som inte hör till advokatkåren. Ordförande för sektionerna är tillsynsnämndens ordförande samt de två vice ordförande som tillsynsnämnden varje år väljer inom sig. Vid behandlingen av en arvdestvist i en sektion är dock den medlem som inte hör till advokatkåren ordförande.

Ärendena behandlas i tillsynsnämndens sektioner eller i plenum. Tillsynsnämndens plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande och minst sex andra medlemmar är närvarande. En sektion i tillsynsnämnden är beslutfört när alla dess medlemmar är närvarande.

Om det uppstår meningsskiljaktigheter, avgörs ärendet genom omröstning med iakttagande av samma förfarande som vid en kollegial domstol. Vid behandlingen av ett tillsynsärende iaktas dock det omröstningsförfarande som föreskrivs i 10 kap. lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

7 c (6 c) §

Ett tillsynsärende blir anhängigt när advokatföreningens byrå i fråga om en advokat mottar ett skriftligt klagomål eller en anmälan från justiekanslern eller en anmälan som en domstol

har gjort med stöd av 15 kap. 10 a § rättegångsbalken. Ett ärende blir också anhängigt när advokatföreningens styrelse har beslutat att överföra ett ärende som har kommit till dess kännedom för behandling i tillsynsnämnden.

Om ett klagomål är så bristfälligt att ärendet inte kan avgöras på basis av klagomålet, skall klaganden uppmanas att avhjälpa bristen inom utsatt tid (*utesl.*) Klaganden skall samtidigt informeras om på vilket sätt klagomålet är bristfälligt och om att tillsynsnämnden kan lämna ärendet utan prövning om klaganden inte följer uppmaningen att komplettera klagomålet. Ett klagomål som gäller ett ärende som har avgjorts tidigare upptas inte till prövning i tillsynsnämnden om inte ny utredning som inverkar på saken läggs fram i klagomålet.

Om det har gått längre tid än fem år från de händelser som klagomålet gäller, kan ärendet lämnas utan prövning.

7 d (6 d) §

Tillsynsärenden behandlas i tillsynsnämndens sektioner eller i plenum. I plenum behandlas de ärenden som tillsynsnämndens ordförande (*utesl.*) har bestämt att skall behandlas där eller som sektionerna har överfört till plenum. Ärenden som gäller uteslutning ur advokatföreningen eller påförande av en påföljdsavgift avgörs alltid i plenum.

Tillsynsärenden behandlas i ett skriftligt förfarande. Beslut om att en advokat utesluts ur advokatföreningen eller åläggs att betala påföljdsavgift kan dock endast fattas om muntlig förhandling har ordnats i ärendet. Tillsynsnämnden eller en sektion kan ordna muntlig förhandling också i andra fall. Advokaten och klaganden skall kallas till den muntliga förhandlingen.

Advokaten skall ges tillfälle att bli hörd innan ett ärende avgörs. Advokaten skall öppet och sanningsenligt lämna de upplysningar och utredningar som har begärts. Klaganden skall beredas tillfälle att yttra sig med anledning av advokatens bemötande. Nämnden och sektionerna skall även i övrigt se till att saken blir tillräckligt utredd.

7 e (6 e) §

En arvodestvist blir anhängig när advokatför-
eningens byrå mottar en skriftlig ansökan från en
advokats huvudman eller någon annan klient.
Om ansökan är så bristfällig att ärendet inte kan
avgöras på basis av ansökan, skall sökanden
uppmannas att avhjälpa bristen inom utsatt tid
(utesl.). *Sökanden skall samtidigt informeras om
på vilket sätt ansökan är bristfällig och om att
tillsynsnämnden kan lämna ansökan utan pröv-
ning om sökanden inte följer uppmaningen att
komplettera den.*

(2 mom. utesl.)

Parter i förfarandet i en arvodestvist är advo-
katen och det bolag för vars räkning advokaten
har handlat samt sökanden. Advokaten och det
bolag för vars räkning advokaten har handlat
skall ges tillfälle att bli hörda innan ärendet av-
görs. *Sökanden skall beredas tillfälle att yttra
sig med anledning av advokatens och bolagets
bemötande.*

*En arvodestvist behandlas i en av tillsyns-
nämndens sektioner i ett skriftligt förfarande.
Sektionen kan ordna muntlig förhandling, till
vilken parterna skall kallas. (Nytt 3 mom.)*

(4 mom. som i RP)

(5 mom. i RP utesl.)

(5 mom. som 6 mom. i RP)

7 f (6 f) §

(Som i RP)

7 g (6 g) §

(1 mom. som i RP)

*Till avgörandet i en arvodestvist skall fogas
anvisningar om hur sökanden skall gå till väga
om han vill föra arvodestvisten till domstol.*

7 h (6 h) §

I den offentliga dagbok som advokatförening-
en skall föra över tillsynsärenden och arvo-
destvister skall antecknas uppgifter om klagan-
den eller sökanden, advokaten och vid behov ad-
vokatbolaget, ärendeslaget, dagen för avgöran-
det och slutresultatet. Av dagboken skall även
framgå i vilken fas behandlingen av saken är. I
dagboken antecknas dessutom huruvida advoka-

ten har följt *tillsynsnämndens* arvodesrekom-
mendation.

(2—4 mom. som i RP)

7 i (6 i) §

Ett offentligt referat skall utarbetas över ett
avgörande i ett tillsynsärende *och i en arvo-
destvist*. I referatet skall anges

(1—5 punkten som i RP)

6) namnet på dem som har hört till samman-
sättningen och deras ställning samt om omröst-
ning har ägt rum; om omröstning har ägt rum,
skall till referatet fogas det slutresultat *jämte
motivering* som de medlemmar som varit av av-
vikande mening har understött.

*Advokatföreningen skall hålla det offentliga
referatet tillgängligt för allmänheten så länge
uppgifterna om avgörandet enligt 7 h § finns an-
tecknade i den offentliga dagboken. (Nytt 2
mom.)*

7 j (6 j) §

I fråga om offentligheten för en handling som
har tillställts tillsynsnämnden med tanke på *be-
handlingen* av ett tillsynsärende eller en arvo-
destvist och i fråga om offentligheten för en
handling som innehåller avgörandet i ett till-
synsärende eller en arvodestvist gäller vad som i
lagen om offentlighet i myndigheternas verk-
samhet (621/1999) bestäms om myndighets-
handlingar, om något annat inte följer av tyst-
nadsplikten för advokater.

(2 mom. som i RP)

9 §

(Som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar
inte den svenska texten.)

10 §

(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelse

(1 och 2 mom. som i RP)

Mandatperioden för *de som är medlemmar* av
disciplinnämnden när denna lag träder i kraft
fortgår till utgången av den period för vilken de
blivit valda. *Utan hinder av 7 a § 1 mom. är*

mandattiden för den tredje av de medlemmar av tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren samt dennes suppleant ett år när de väljs första gången .
(4 mom. som i RP)

2.

Lag

om ändring av 6 § lagen om statliga rättshjälpsbyråer

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 5 april 2002 om statliga rättshjälpsbyråer (258/2002) 6 § 2 mom. som följer:

6 §

De offentliga rättsbiträdena står under advokatföreningens tillsyn så som bestäms i 6, (utesl.) 7 och 7 a—7 d § lagen om advokater (496/1958). I fråga om de offentliga rättsbiträdenas rätt att besvära sig över ett avgörande i ett

tillsynsärende samt i fråga om behandlingen av besvären gäller vad som föreskrivs i 10 § i nämnda lag.

Ikraftträdandebestämmelse
(Som i RP)

Helsingfors den 9 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
vordf. Susanna Rahkonen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Lasse Hautala /cent
Reijo Kallio /sd
Petri Neittaanmäki /cent
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd

Jukka Roos /sd
Tero Rönkä /sd
Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Minna Siirä /vänt
Timo Soini /saf
Jan Vapaavuori /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.